

Naturvärdesbedömning av vattendrag i Blekinge.

Naturvärdesbedömning enligt det nationella bedömningssystemet System Aqua (Naturvårdsverket, 2001) av vattendrag har genomförts vid två tillfällen i Blekinge, 2008 och 2013. System Aqua är tänkt att användas som ett verktyg både för att beskriva och bedöma naturvärden i vatten.

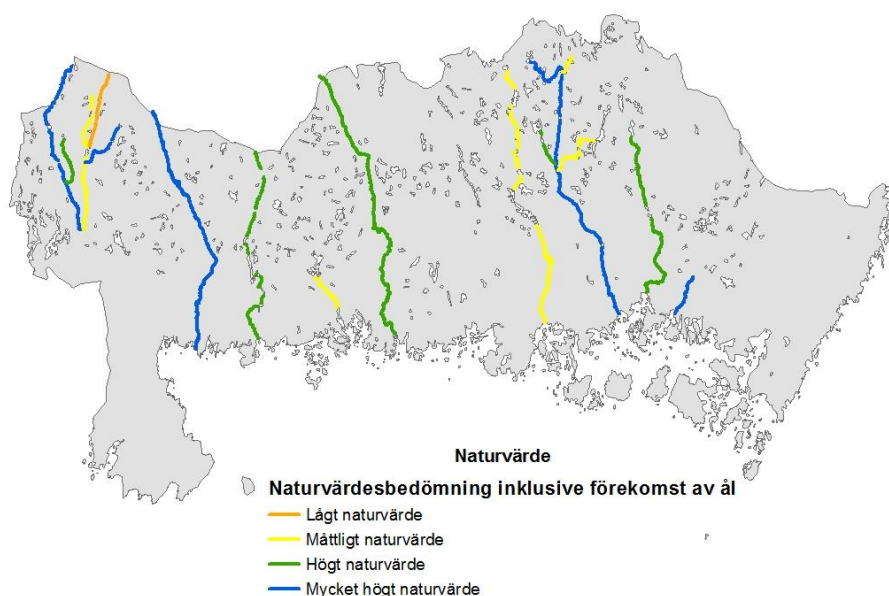
I bedömningen ingår tre separata moment: att karakterisera, att värdera och att beskriva speciella förhållanden för ett avrinningsområde eller vattendrag. I Blekinge har vi enbart gjort bedömning på vattendragsnivå. Vid värderingen tittar man på vattendragets naturlighet (hur påverkat det är av människan) och raritet (hur många rödlistade/hotade arter det finns). Antalet arter (Artrikedom) används vid karakteriseringen av vattendraget men kan även användas som ett utslagsgivande kriterium om man behöver särskilja vattendrag som annars fått exakt samma värdering. Det tredje momentet, att beskriva de speciella förhållanden som förekommer i vattendraget (både positiva och negativa) ger ytterligare underlag till den slutliga bedömningen av vattendragets naturvärde.

Alla vattendrag i Blekinge som biotopkarterats fram till 2013 (23 stycken) har naturvärdesbedömts. Grundförutsättningen för System Aqua-metoden är att vattendragen är biotopkarterade enligt föreskriven metodik (Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2002). Data från biotopkartering, biologisk och vattenkemisk provtagning samt kunskap från personal på Länsstyrelsen och från enskilda personer ligger till grund för de slutliga bedömningarna av naturvärdet.

En naturvärdesbedömning är ett mycket bra hjälpmedel då det gäller prioritering av vilka vatten vi främst ska jobba med i länet. De med mycket höga - höga naturvärden är i behov av långsiktigt skydd för att de värden som finns där ska bevaras. De vattendrag med måttligt-höga naturvärden är de som vi främst prioriterar vad gäller restaureringsarbete medan ett vattendrag med mycket lågt naturvärde nedprioriteras då det kräver så pass mycket resurser för att ens få det till måttligt naturvärde.

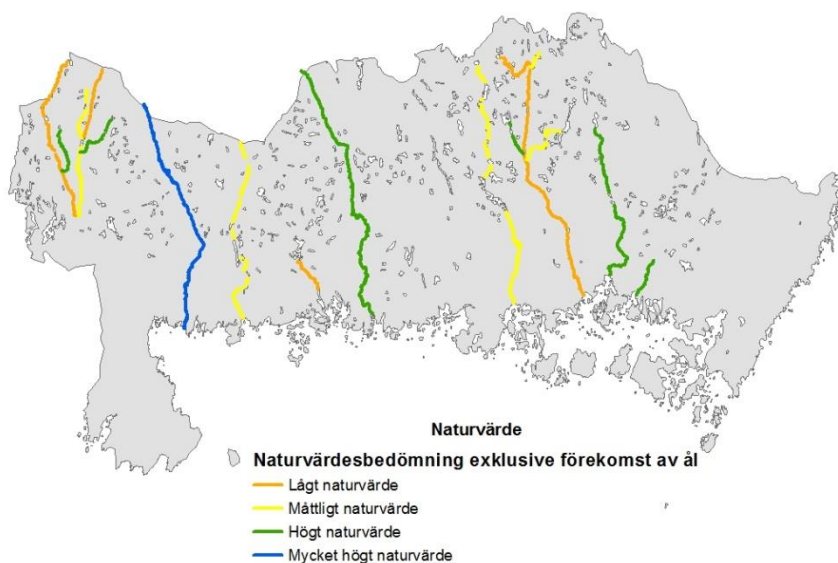
Naturvärdesbedömning 2008

Naturvärdesbedömning av 17 vattendrag/vattendragssträckor genomfördes 2008 och visar på höga - mycket höga naturvärden i många vattendrag, men många är samtidigt påverkade av fysiska ingrepp. Mörrumsån är det vattendrag i Blekinge som har högst naturvärde och det högsta antalet rödlistade arter (15 st), men flera andra vattendrag, t.ex. Bräkneån, Ulvsbäcken och Silletorpsån har högt naturvärde. Farabolsån och Årydsån är två exempel på vattendrag som har låga naturvärden, se figur 1.

Figur 1. Karta Naturvärdesbedömning av vattendrag i Blekinge inklusive förekomst av ål.

En viktig anledning till att en så stor andel av vattendragen hamnar inom kategorin "mycket högt naturvärde" är förekomsten av ål i flera av de undersökta åarna. Konstateras en akut hotad art blir automatiskt klassificeringen mycket högt naturvärde. Undantag görs för vattendrag som är mycket kraftigt förändrade på något sätt. Görs en naturvärdesbedömning utan att ta hänsyn till förekomst av ål förändras slutbedömningen markant i vissa vattendrag, se figur 2.

Figur 2. Karta Naturvärdesbedömning av vattendrag i Blekinge exklusive förekomst av ål.

Totalt konstateras 27 rödlistade arter i vattendragen, varav en akut hotad (ål) och tre starkt hotade arter (revsvalting, flodkräfta och tjockskalig målarmussla).

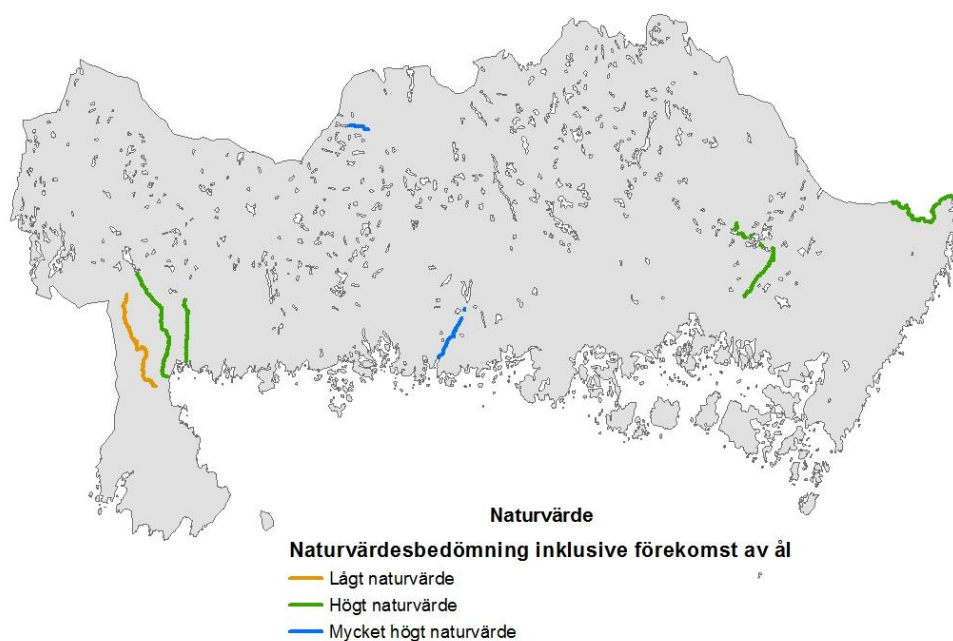
Naturligheten varierade mycket mellan åarna. Vissa vattendrag är eller har varit kraftigt utnyttjade med omfattande ingrepp som följd. De mest förekommande ingreppen är rensningar och rätningar, men i vissa vattendrag har även ett avsevärt antal vandringshinder noterats.

Läs mer i rapporten "Naturvärdesbedömning av vattendrag i Blekinge - system Aqua-bedömning av 17 vattendrag". [Rapport nr 2008:21](#).

Naturvärdesbedömning 2013

En naturvärdesbedömning av sju vattendragssträckor i Blekinge län genomfördes 2013. Resultaten av naturvärdesbedömningen visar på en stor variation bland de sju vattendragssträckorna.

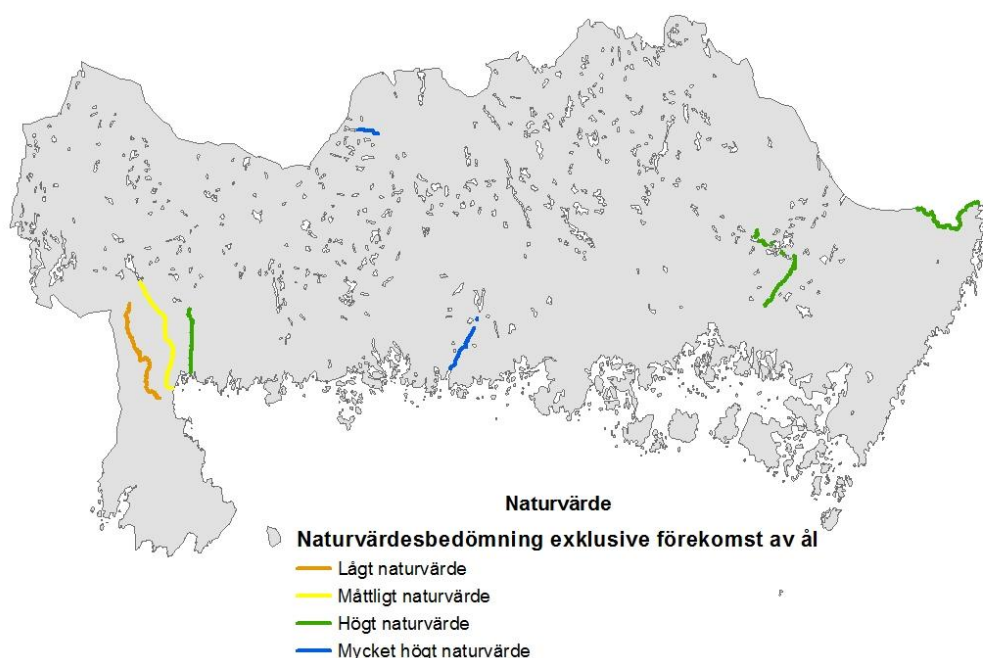
De slutliga bedömningarna sträcker sig från lågt till mycket högt naturvärde. Husörenbäcken och Vierydsån bedömdes ha mycket högt naturvärde, Brömsebäck-Landabäcken, Gallån, Lyckebyån och Östra Orlundsån bedömdes ha högt naturvärde och Västra Orlundsån bedömdes ha lågt naturvärde, figur 3.

Figur 3. Karta Naturvärdesbedömning av vattendrag i Blekinge inklusive förekomst av ål.

En viktig anledning till att en så stor andel av vattendragen hamnar inom kategorin "mycket högt naturvärde" är förekomsten av ål i flera av de undersökta åarna. Konstateras en akut hotad art blir automatiskt klassificeringen mycket högt naturvärde. Undantag görs för vattendrag som är mycket kraftigt förändrade på något sätt. Görs en naturvärdesbedömning utan att ta hänsyn till förekomst av ål förändras slutbedömningen markant i vissa vattendrag, se figur 4.

I Lyckebyån och Östra Orlundsån förekommer ål, en akut hotad art som därmed ger högsta raritetsvärdet (5,0). Görs en naturvärdesbedömning utan att ta hänsyn till förekomst av ål, försämras slutbedömningen för Östra Orlundsån som då landar på "måttligt", se figur 4.

Figur 4. Karta Naturvärdesbedömning av vattendrag i Blekinge exklusive förekomst av ål.

Totalt konstaterades 16 rödlistade arter i anslutning till vattendragssträckorna, varav en akut hotad (ål) och tre starkt hotade. Lyckebyån rymde flest av dessa arter, nio stycken, medan Västra Orlundsån helt saknade rödlistade arter.

Vattendragssträckornas grad av naturlighet varierade även den starkt. Vissa vattendrag är eller har varit kraftigt utnyttjade med omfattande mänskliga ingrepp, varav rensningar och rätningar står för de vanligaste. Även ett avsevärt antal vandringshinder har noterats varav Lyckebyån och Östra Orlundsån hade flest antal.

Läs mer i rapporten "Naturvärdesbedömning av vattendrag i Blekinge län – System Aqua-bedömning av sju vattendrag". [Rapport nr 2013:22](#)